

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Ι. ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ
Βουλευτής Ν. Αχαΐας – Ανεξάρτητος

Ερώτηση προς τον Υπουργό Οικονομικών

ΘΕΜΑ: Το λαθρεμπόριο καπνικών προϊόντων καλά κρατεί!

Τα εισπραχθέντα ποσά από τις λίστες φοροδιαφυγής (Λαγκάρντ, Μπόργιανς, εμβάσματα) μέχρι το τέλος του 2017 έφτασαν τα 107 εκατ. ευρώ, σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία της ΑΑΔΕ.

Τα βεβαιωθέντα ποσά για όλες τις υποθέσεις των τελευταίων χρόνων ανέρχονται σε 919 εκατ. ευρώ. Υπάρχει όμως ένας τομέας της «μαύρης» οικονομίας στον οποίο τα πιθανά δημόσια έσοδα θα μπορούσαν να ήταν πολλαπλάσια από τα παραπάνω ποσά.

Η υπόθεση του λαθρεμπορίου καπνικών προϊόντων, «δραστηριότητα» στην οποία, με τους μετριοπαθέστερους υπολογισμούς, η ετήσια φοροδιαφυγή κυμαίνεται μεταξύ 600 και 800 εκατ. ευρώ.

Αν το κράτος μπορούσε να εισπράξει έστω το 50% από αυτά τα χρήματα, η χώρα θα γλίτωνε τουλάχιστον το ένα τέταρτο των μέτρων λιτότητας του τρίτου Μνημονίου (περίπου 5,4 δισ. ευρώ).

Επειδή, σύμφωνα με τη διεθνή βιβλιογραφία και τις πρόσφατες έρευνες, όλοι οι κλάδοι της αλυσίδας (καλλιεργητές, καπνοβιομήχανοι, αντιπρόσωποι, εξαγωγείς, χονδρέμποροι, περιπτερούχοι-πρατηριούχοι και μικροπωλητές) ενίοτε συμμετέχουν ενεργά στο λαθρεμπόριο.

Κάποιες φορές συμμετέχουν έμμεσα ή άμεσα ακόμα και οι ίδιες οι καπνοβιομηχανίες παγκοσμίως, μέσω κυρίως των μη ελεγχόμενων εξαγωγών. Σχετικά με το θέμα του λαθρεμπορίου καπνικών προϊόντων και τις καπνοβιομηχανίες με αναφορά στη χώρα μας η «Εφημερίδα των Συντακτών» δημοσίευσε την εξής συγκλονιστική διαπίστωση «πώς το όνομα της καπνοβιομηχανίας «Καρέλιας» εντοπίζεται σε πλήθος αναφορών, οι οποίες έχουν πυκνώσει τα τελευταία χρόνια».

Και συνέχισε:

«Σύμφωνα με τη διεθνώς αναγνωρισμένη μελέτη της KPMG (2016), τα στοιχεία της οποίας φέρνουμε σήμερα στη δημοσιότητα, μαθαίνουμε πως:

☐ Στη Βουλγαρία, τα προϊόντα «Καρέλιας» (με ετικέτα duty free στα αγγλικά) αποτέλεσαν τη μεγαλύτερη πηγή λαθραίων, αγγίζοντας το 11% [σελ. 42-45 της έρευνας].

☐ Στη Μάλτα το εμπορικό σήμα της «Καρέλιας» American Legend ήταν ανάμεσα στις δύο μάρκες παράνομων λευκών, των οποίων ο όγκος σχεδόν διπλασιάστηκε το 2016 [σελ. 117].

☐ Στη Γαλλία, η American Legend παρέμεινε η μεγαλύτερη μάρκα παράνομων λευκών τσιγάρων, αντιστοιχώντας στο 44% των συνολικών ροών [σελ. 73].

☐ Στην Πορτογαλία, η American Legend ήταν ανάμεσα στις μεγαλύτερες μάρκες παράνομων λευκών [μαζί με την Jing Ling] [σελ. 135]

☐ Στην Ισπανία, η American Legend, πιαρά την πτώση που διέγραψε, παρέμεινε η κύρια μάρκα παράνομων λευκών [σελ. 153].

Σύμφωνα με αποκαλυπτικό άρθρο στην ιταλική εφημερίδα Libero, τον Ιούλιο του 2017 (Tobacco smuggling «burns» 48 billion but still the EU pretends nothing is happening – 8.7.2017), ένα μεγάλο κύκλωμα λαθρεμπορίου τσιγάρων έχει συσταθεί μεταξύ της Πελοποννήσου και χωρών με τον υψηλότερο δείκτη τρομοκρατίας, όπως είναι η Συρία, η Λιβύη και η Τунησία.

«Το κύκλωμα έχει συσταθεί από την “Καρέλιας”, η οποία διακινεί τα προϊόντα της μέσω της Καλαμάτας» αναφέρει κατά λέξη η ιταλική εφημερίδα. Επιπλέον, σύμφωνα με αναφορά του Center for the Study of Democracy με τίτλο «Η χρηματοδότηση του παράνομου εγγλέματος» (Ιανουάριος 2015), η «Καρέλιας» «είναι δημοφιλής ανάμεσα στους “παράνομους” παραγωγούς εμπορικών σημάτων».

Όλα τα παραπάνω στοιχεία αμφισβήτησε η εταιρεία τα ευρήματα της έρευνας (Project Sun, KPMG 2016), λέγοντας πως «χρηματοδοτείται από τους ξένους ανταγωνιστές μας». Πράγματι, οι μεγαλύτερες καπνοβιομηχανίες έχουν συνάψει ειδική συμφωνία με την Ε.Ε. από το 2004 (την οποία έχει υπογράψει και η Ελλάδα) και σε αυτό το πλαίσιο πραγματοποιούνται οι έρευνες, οι οποίες αποτελούν σημείο αναφοράς όλων των διεθνών θεσμικών οργάνων που ασχολούνται με το λαθρεμπόριο προϊόντων καπνού, τον ΟΗΕ, την Interpol, τη Europol και την OLAF.

Η εταιρεία δηλώνει ότι «το άτοπον αυτής της “μεθόδου” είναι προφανές: Οι ανταγωνιστές μας, και όχι εμείς, καλούνται να κρίνουν αν πακέτα που φέρουν εμπορικά σήματα της εταιρείας μας είναι αυθεντικά ή παραποιημένα».

Επιπλέον η «Καρέλιας» ενημερώνει ότι «κατόπιν δαπανηρότατων ερευνών της και στενής συνεργασίας με τελωνειακές υπηρεσίες άλλων χωρών, εκδόθηκε μέγας αριθμός αποφάσεων δικαστηρίων και διοικητικών αρχών, μέσω των οποίων κατέστη δυνατός ο περιορισμός της δράσης, στον βαθμό του εφικτού, των παρανόμων κυκλωμάτων που επιχειρούν να εκμεταλλευτούν την εμπορική επιτυχία των σημάτων μας American Legend και Karelia στις διεθνείς αγορές.

Ακόμα όμως μία ιταλική έκθεση για το παράνομο εμπόριο τσιγάρων, με την επωνυμία «European Outlook on the Illicit Trade in Tobacco Products», ανέφερε ρητά την εταιρεία «Καρέλιας» ως μία εκ των μεγαλύτερων παραγωγών τσιγάρων για λαθραία προώθηση.

«Το 2013 οι σημαντικότεροι παραγωγοί των “παράνομων λευκών” με προορισμό την Ε.Ε. ήταν η Grodno Tobacco (Λευκορωσία), η Baltic Tobacco Factory (Καλίνινγκραντ, Ρωσική Ομοσπονδία), η Karelia Tobacco (Ελλάδα), η H. Van Lendewyck GMBH (με έδρα το Λουξεμβούργο, αλλά με εργοστάσια παραγωγής στις χώρες της Benelux, τη Γερμανία και την Ουγγαρία) και η Explosal Ltd. (Κύπρος). Το 2013, αυτοί οι παραγωγοί παρασεύασαν το 60% των “παράνομων λευκών” στην Ε.Ε.» («Εφ.Συν.», Ιός, Η έρευνα-φάντασμα για τα τσιγάρα, 14.3.2015).

Επιπλέον, σύμφωνα με έκθεση της γενικής διευθύντριας Τελωνείων και ΕΦΚ («Καθημερινή», 19.4.2015), το 17% των παράνομα διακινούμενων τσιγάρων που κατασχέθηκαν από τις ελληνικές αρχές το 2013 ανήκαν στο εμπορικό σήμα της «Καρέλιας», Royal.11.

Τον Σεπτέμβριο του 2016, περίπου 20 εκατομμύρια τσιγάρα μάρκας «Καρέλια» από την Ελλάδα βρέθηκαν κρυμμένα σε δύο κοντέινερ πλοίων στο Χονγκ Κονγκ τα οποία φέρεται να είχαν κατεύθυνση την Ελλάδα.

Ήταν η μεγαλύτερη κατάσχεση στο Χονγκ Κονγκ από το 2007 (South China Morning Post, 20.10.2016). Στις 2 Σεπτεμβρίου 2015, η Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων ανακοίνωσε πως το ΣΔΟΕ και το Ε' Τελωνείο Πειραιά κατάσχσαν εμπορευματοκιβώτιο που περιείχε

9.920.000 λαθραία τσιγάρα του εμπορικού σήματος American Legend της «Καρέλιας», για τα οποία οι διαφυγόντες δασμοί και φόροι ανήλθαν σε 1,815 εκατ. ευρώ.

Στις 27 Απριλίου 2017, ξημερώματα, η Τροχαία σταματά ένα φορτηγό στα διόδια Μαλγάρων, μια νταλικά σε έναν όχι και τόσο τυχαίο τροχονομικό έλεγχο. Στο εσωτερικό της εντοπίζονται μέσα σε γύψινα τούβλα 105.000 πακέτα τσιγάρων με την εμπορική επωνυμία «American Legend».

Ο οδηγός του είχε συμφωνήσει να εισπράξει 2.000 ευρώ για να μεταφέρει τα τσιγάρα στην Ισπανία («Καθημερινή», 27.12.2017).

Τον Μάιο του 2017 γίνεται έφοδος της Δίωξης Οργανωμένου Εγκλήματος Θεσσαλονίκης σε 11 παράνομα καπνεργοστάσια στον Ασπρόπυργο και σε σπίτια υπόπτων. Δεσφύτηκαν 9 εκατομμύρια πακέτα -όχι μόνο American Legend-, 177 εκατομμύρια μη συσκευασμένα τσιγάρα και 70 τόνοι χύμα καπνού. Τελικά, στις 13 Δεκεμβρίου 2017 εξαρθρώνεται μεγάλο μέρος διεθνούς κυκλώματος, στο οποίο ηγετικό ρόλο είχε 49χρονος ομογενής επιχειρηματίας.

Δύο χρόνια νωρίτερα, τον Σεπτέμβριο του 2015, ειδικό κλιμάκιο του Λιμενικού σταμάτησε στα ανοιχτά της Κρήτης το φορτηγό-πλοίο «Haddad 1» με σημαία Βολιβίας και κατευθύνση τη Λιβύη.

Στο πλοίο βρέθηκαν 4.881 καραμπίνες και 491.950 σφαίρες μαζί με 49.347.800 λαθραία τσιγάρα. Σύμφωνα με πληροφορίες και βάσει των δημοσιευμένων φωτογραφιών, καθίσταται σαφές ότι μεγάλο μέρος του κατασχεμένου παράνομου φορτίου απάρτιζαν εμπορικά σήματα της «Καρέλιας» και συγκεκριμένα τα American Legend και Karelia Blue.

Ομως οι διεθνείς αναφορές δεν σταματούν εδώ. Σε άρθρο της γερμανικής εφημερίδας Die Welt (8.7.2017) αναφέρεται ότι υπάρχουν 400 μέρη παραγωγής παράνομων τσιγάρων στην Ευρώπη και η American Legend είναι ανάμεσα στις μεγαλύτερες μάρκες των λαθραίων τσιγάρων.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός πως στη μεσσηνιακή εταιρεία έχει επιβληθεί βαρύ πρόστιμο ύψους 14,38 εκατ. ευρώ για παλαιότερη υπόθεση λαθρεμπορίου. Η υπόθεση αφορά την πράξη καταλογισμού του προϊόντος του Τελωνείου Νίκης (με αριθμό 8/2005/2008).

Η «Καρέλιας» όμως κάνει λόγο «για φερόμενες παραβάσεις της τελωνειακής νομοθεσίας που διαπράχθηκαν από πρόσωπα μη έχοντα σχέση με την εταιρεία» και γι' αυτό προσέφυγε στο ΣτΕ για να δικαιωθεί.

Είχε προηγηθεί τον Ιούνιο του 2015 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου της Θεσσαλονίκης (αριθμ. 1160/2015) με την οποία απορρίφθηκε η προσφυγή της καπνοβιομηχανίας. Αμέσως μετά η ίδια κατέβαλε στο Τελωνείο το πρόστιμο.

Αξίζει να σημειωθεί πως παρ' ότι η συγκεκριμένη καπνοβιομηχανία έχει τις περισσότερες αναφορές στον διεθνή και εγχώριο Τύπο, σύμφωνα με τη διεθνή βιβλιογραφία, στο λαθρεμπόριο παγκοσμίως κατά καιρούς συμμετέχουν πολλές καπνοβιομηχανίες, μεταξύ των οποίων και μεγάλες πολυεθνικές.

Στην πραγματικότητα, όπως καταδεικνύει παλαιότερη έρευνα του Γιώργου Ανιμόπουλου, αναπληρωτή καθηγητή Εγκληματολογίας στο Πανεπιστήμιο Teeside της Μ. Ερετανίας, η αγορά των λαθραίων τσιγάρων αποτελεί ένα σύνθετο περιβάλλον στο οποίο συνυπάρχουν μεμονωμένοι λαθρέμποροι, μικρής και μεγάλης κλίμακας ομάδες.

Τη δεκαετία του 2000 εκδικάστηκαν δεκάδες υποθέσεις λαθρεμπορίου όπου κύριοι δράστες ήταν οι ίδιες οι καπνοβιομηχανίες (Japan Tobacco, British American Tobacco, Philip Morris, Reynolds Tobacco Company) στις οποίες επιβλήθηκαν μεγάλα πρόστιμα.

Αποκαλύφθηκε πως οι εταιρείες χρησιμοποιούν τους αποκαλούμενους ενδιάμεσους διαμεσολαβητές (middle men), επιχειρηματίες υψηλού μορφωτικού επιπέδου που αγοράζουν τεράστιες ποσότητες από τις εταιρείες και μέσω πλοίων ή φορτηγών επανεισάγουν τα φορτία στη μαύρη αγορά της ίδιας χώρας.

Το 2012 δημοσίευμα του βρετανικού Observer ανέφερε ότι ένας φάκελος που συστήθηκε από τον τότε επικεφαλής Ακεραιότητας του καπνοβιομηχανικού κολοσσού JTI, ο οποίος στην πορεία απολύθηκε μόλις αποκάλυψε τα ευρήματά του, υποστήριζε ότι οι διανομείς της εταιρείας του έκαναν λαθρεμπόριο τσιγάρων σε περισσότερες από 12 χώρες, ώστε να αποφεύγουν τη φορολόγηση. Το μεγαλύτερο μέρος των προϊόντων φέρεται να διοχετεύτηκε στο Ιράν.

Υπήρχαν, επίσης, ισχυρισμοί ότι προϊόντα της JTI έμπαιναν παράνομα από τη Ρωσία και σε χώρες της Ε.Ε. με μεγαλύτερη φορολογία.

Η JTI αρνήθηκε σθεναρά οποιαδήποτε παρατυπία και όλες οι καπνοβιομηχανίες ήταν ανένδοτες ότι δεν συνεργάζονται με τους διανομείς τους προς παράκαμψη της φορολόγησης. Στις 29 Ιανουαρίου του 2012, ο Observer αποκαλύπτει πως η Japan Tobacco International (που πρόσφατα εξαγόρασε τη ΣΕΚΑΠ του Ιβάν Σαββίδη αλλά και τη μητρική της, ρωσική Donskoy Tabak) έστειλε 90 εκατομμύρια τσιγάρα στη συριακή εταιρεία Syria Duty Free Shops (SDF) Ltd.

Η τελευταία σχετιζόταν άμεσα με τον πλουσιότερο Σύρο, τον περίφημο Ραμί Μακλούφ, ξάδερφο του Ασαντ. Ο Μακλούφ, ο οποίος πήρε το 2010 ευρωπαϊκή υπηκοότητα μέσω Κύπρου, μπήκε στη λίστα κυρώσεων των ΗΠΑ το 2008 έπειτα από κατηγορίες για διαφθορά.

Κατόπιν όλων των ανωτέρω ερωτάσθε:

1^{ον} Με βάση τα δεδομένα των ερευνών που κραυγάζουν πως, αν το κράτος μπορούσε να εισπράξει έστω το 50% από τα 600 έως 800 εκατ. ευρώ υπολογίζεται η φοροδιαφυγή από τη συγκεκριμένη «δραστηριότητα», η χώρα θα γλίτωνε τουλάχιστον το 25% των μέτρων λιτότητας του τρίτου Μνημονίου, εσείς ως υπεύθυνοι και αρμόδιοι έχετε κάποιο σχέδιο αντιμετώπισης του εκτεταμένου λαθρεμπορίου καπνικών προϊόντων;

2^{ον} Ποιος ευθύνεται για τα μέχρι τώρα πενιχρά αποτελέσματα των ελέγχων και τι προτίθεσθε να πράξετε για την αποτελεσματική αντιμετώπιση του λαθρεμπορίου;

3^{ον} Γιατί η Οικονομική Αστυνομία στερείται συγκεντρωτικών στοιχείων; Θα προχωρήσετε στην ενίσχυση της;

Ο Ερωτών Βουλευτής

Νίκος Ι. Νικολόπουλος

Πρόεδρος Χριστιανοδημοκρατικού Κόμματος Ελλάδος